



PORADA RIADITEĽOV RPPK A RKŠ

MATERIÁL OBLASŤ PRÁVA A LEGISLATÍVY

Obsah



1. Iniciatíva tvorby ústavných garancií ochrany poľnohospodárskej pôdy, ako národného bohatstva
2. Zákon o miestnom poplatku za rozvoj a o zmene a doplnení niektorých zákonov
3. Legislatívne iniciatívy týkajúce sa Vodného zákona a s ním súvisiacich vykonávacích právnych predpisov
4. Zriadenie stáleho rozhodcovského súdu
5. Novela zákona o ovzduší – oprávnenie obcí všeobecne záväzným nariadením vymedziť na svojom území alebo jeho časti nízkoemisné zóny s obmedzením prevádzky motorových vozidiel s nízkou emisnou triedou
6. Zákon o registri partnerov verejného sektora



1 Iniciatíva tvorby ústavných garancií ochrany poľnohospodárskej pôdy, ako národného bohatstva

V septembri tohto roka vzišla iniciatíva ochrániť pôdu ako naše národné bohatstvo ústavným zákonom. Slovenská ekonomická spoločnosť – Nezávislé združenie ekonómov Slovenska (ďalej len „SES-NEZES“) organizovala dňa 23.9.2016 Kolokvium o predaji pôdy a jej ochrane, pričom závery z kolokvia boli adresované príslušným subjektom verejnej správy, výkonnej a zákonodarnej moci. Jedným zo záverov bolo vyhlásenie, že pôda nie je bežný tovar, ale kľúčová zložka národného bohatstva a fundament štátnosti, a teda štát má byť garantom efektívneho využívania, ochrany a obrany všetkej pôdy v rámci celistvého územia SR, v rámci hraníc SR, osobitne pre zaistenie dostatočnosti a bezpečnosti potravín. Ďalším záverom zásadným vo vzťahu k vlastníctvu a držbe poľnohospodárskej pôdy bolo vyhlásenie, že poľnohospodárska pôda má patriť tomu, kto na nej pracuje a jeho rodinným príslušníkom ako gazdovstvo alebo farma, pokiaľ je využívaná na poľnohospodárske aktivity, pričom vlastníkom produkčnej poľnohospodárskej pôdy podľa ústavného zákona nemôžu byť právnické osoby (okrem družstiev), predaj pôdy všetkým druhom zahraničných subjektov sa môže uskutočniť len v súlade s národnoštátnymi podmienkami a záujmami SR na vymedzenú dobu trvania max. na 20 až 25 rokov a nesmie sa previesť do trvalého vlastníctva zahraničných subjektov, podobne ako v iných štátoch EÚ.

Iniciatívu, ktorej podstatou je presadzovanie ústavnoprávnej ochrany poľnohospodárskej pôdy, zahájila aj Vidiecka platforma. **Pripravila návrh s cieľom novelizovať čl. 20 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v znení: „Vlastnícke právo k pôde je okrem výnimiek vyhradené občanom Slovenskej republiky.“** Ako uviedla, predmetný návrh považuje za prvý krok pri príprave a realizácii komplexného riešenia v otázkach pôdy. Cit. návrh predložila na diskusiu spoločne s otázkou ďalšej nevyhnutnej stratégie na zlepšenie aktuálneho nepriaznivého stavu súvisiaceho s otázkami a problémami vlastníckych vzťahov, nájomných vzťahov, či scelovania.

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, v gescii ktorého sa nachádza právna úprava v oblasti pozemkového práva, vrátane zákona č. 140/2014 Z. z. o nadobúdaní vlastníctva poľnohospodárskeho pozemku a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 140/2014“), k novelizácii ktorého MPRV SR pristúpilo v júni tohto roka predovšetkým z dôvodu námietok Európskej komisie (ďalej len „EK“) adresovaných Slovenskej republike dňa 26. mája 2016 v odôvodnenom stanovisku C(2016) 3060 final z dôvodu obmedzení týkajúcich sa nadobúdania poľnohospodárskych pozemkov tvrdiac, že Slovenská republika si nespĺnila svoje povinnosti vyplývajúce zo Zmluvy o fungovaní EÚ tým, že zachovala požiadavky na uprednostnenie miestnych nadobúdateľov, trvalý pobyt alebo sídlo v SR a vykonávanie poľnohospodárskej prvovýroby ako podnikanie v predmetnom zákone, čím zvýhodnila určitú skupinu osôb, **zvolalo** za účasti ministerky pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (ďalej len „ministerka“), zástupcov ministerstva a zástupcov samosprávnych organizácií **dňa 24.októbra 2016 stretnutie pri okrúhlym stole, predmetom ktorého mala byť diskusia o vytvorení ústavných garancií ochrany poľnohospodárskej pôdy, ako národného bohatstva.**

Stretnutia sa zúčastnili zástupcovia týchto samosprávnych organizácií:

- Agrárna komora Slovenska (ďalej len „AKS“),
- Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora Slovenska (ďalej len „SPPK“),
- Združenie vlastníkov pôdy a agropodnikateľov Slovenska (ďalej len „ZVPAS“),



Vidiecka platforma (ďalej len „VP“),
Združenie mladých farmárov (ďalej len „ZMF“).

Stanovisko ministerstva k návrhu: navrhnutý spôsob obmedzenia vlastníckeho práva k poľnohospodárskym a lesným pozemkom nie je právne možný, nakoľko je v rozpore

- s právom EÚ, najmä so Zmluvou o fungovaní EÚ a s Prístupovou zmluvou SR k EÚ, ktoré zakazujú členskému štátu obmedzovať prístup k vlastníctvu pôdy na základe občianstva, pobytu, miesta podnikania, sídla, miesta založenia, miesta registrácie či právnej formy,
- so Všeobecnou deklaráciou ľudských práva, ktorá je prevzatá aj do slovenského právneho poriadku (ústavný zákon č. 23/1991 Zb., zákon č. 460/1992 Zb. Ústava SR), ktorá zakazuje obmedzovať základné ľudské práva, medzi ktoré patrí aj vlastnícke právo, na základe akýchkoľvek subjektívnych kritérií, vrátane právnej formy či pôvodu,
- s členstvom SR vo WTO, ktoré zaväzuje SR nerobiť prekážky vo voľnom pohybe kapitálu a prístupe podnikateľských subjektov k nehnuteľnostiam.

Ministerka zároveň uviedla, že ministerstvo vypracovalo rešerš ústav členských krajín EÚ, z ktorých 17 vo svojich ústavách nejakým spôsobom upravuje ochranu poľnohospodárskej alebo lesnej pôdy. Táto ochrana nie je v žiadnom z týchto prípadov zameraná na reguláciu a obmedzenie vlastníckeho práva, ale smeruje k obmedzovaniu koncentrácie vlastníctva poľnohospodárskej alebo lesnej pôdy, špekulatívnemu nakladaniu s pôdou a proti znižovaniu jej produkčných schopností a ekologickej hodnoty.

Preto Ministerstvo navrhuje novelizovať skôr čl. 44 Ústavy SR s cieľom chrániť poľnohospodársku a prípadne aj lesnú pôdu ako prírodný zdroj. Na tento účel ministerstvo pripravilo viac alternatív.

Následne prebehla diskusia, v ktorej sa zástupcovia zúčastnených samosprávnych organizácií mali vyjadriť k otázkam, či je potrebné obmedziť ústavou garantované vlastnícke právo, či má byť kritériom výkon podnikateľskej činnosti a či sa táto regulácia má vzťahovať na poľnohospodárske a aj na lesné pozemky.

Výsledkom boli vyhlásenia všetkých zúčastnených samosprávnych organizácií, v zmysle ktorých totožne súhlasia s obmedzením nadobúdania vlastníctva pozemkov len fyzickými osobami. Rozdiely sa týkali názoru na ustanovenie kritéria miesta trvalého pobytu (teda, či má ísť o fyzické osoby - nepodnikateľov) alebo miesta podnikania (teda, či má ísť len o fyzické osoby - podnikateľov)

AKS súhlasí s obmedzením nadobúdania vlastníctva pozemkov len fyzickými osobami, pričom preferuje ustanovenie kritéria miesta trvalého pobytu (má teda ísť o fyzické osoby - nepodnikateľov) a kritéria vzdialenosti, v ktorej je možné nadobúdať toto vlastníctvo. Obmedzenie sa má vzťahovať na poľnohospodárske aj na lesné pozemky. AKS si je vedomá konfliktu tohto návrhu s vyššie uvedenými právnymi limitmi. AKS ponúka ako najzásadnejší argument, že poľnohospodárska pôda je základom potravinárskeho, živočíšneho, rastlinného atď. sektoru. AKS si zároveň uvedomuje negatívny dopad obmedzenia vlastníctva poľnohospodárskych a lesných pozemkov len na fyzické osoby v tom, že tieto pozemky už nebude môcť nadobúdať napríklad spoločnosť s rušením obmedzeným, hoci len s jedným spoločníkom, nakoľko je právnickou osobou.

SPPK uvádza ako vzor Maďarsko a Poľskú republiku, ktoré vo svojich zákonoch obmedzujú prístup k vlastníctvu poľnohospodárskych aj lesných pozemkov, napriek konfliktu s právom EÚ a trvajú na svojej právnej úprave. SPPK súhlasí s obmedzením nadobúdania vlastníctva pozemkov len fyzickými osobami a navrhuje ustanoviť aj maximálny limit výmery pozemkov vo vlastníctve. SPPK nemá výhrady proti zahrnutiu lesných pozemkov pod túto reguláciu.



ZVPAS navrhuje ustanoviť variabilné limity maximálnej výmery pozemkov vo vlastníctve v závislosti od rozlohy katastrálnych území. ZVPAS súhlasí s obmedzením nadobúdania vlastníctva pozemkov len fyzickými osobami na základe kritéria miesta podnikania (má teda ísť len o fyzické osoby - podnikateľov). Analogická úprava sa má vzťahovať aj na lesné pozemky.

ZMF konštatuje, že mladí farmári majú veľké ťažkosti s prístupom k nadobúdaniu vlastníctva ako aj kužívaniu poľnohospodárskych aj lesných pozemkov. ZMF súhlasí s obmedzením nadobúdania vlastníctva pozemkov len fyzickými osobami, nenavrhuje však konkrétne kritérium. ZMF súhlasí s ustanovením limitov maximálnej výmery pozemkov vo vlastníctve.

VP stojí za svojim návrhom. VP nepovažuje novelu čl. 44 Ústavy SR s cieľom operovať s pojmom „prírodného bohatstva“ za dostačujúcu, nakoľko z interpretačného a aplikačného hľadiska pôjde v konečnom dôsledku vždy len o otázku regulácie vlastníctva pozemku. VP hodnotí účel zákona č. 140/2014 Z. z. ako obmedzenie vlastníctva poľnohospodárskeho pozemku a ako nástroj na získanie času do doby prijatia komplexnejšej a prísnejšej právnej úpravy, ktorá nahradí tzv. moratórium na nákup pôdy cudzozemcami, ktoré vypršalo 1. mája 2014. Ak by to tak nebolo, nie je jasné, ako chceme zastaviť odliv vlastníctva pôdy zo SR do cudziny.

VP uviedla, že poľnohospodársky pozemok má primárne patriť tomu, kto na ňom hospodári, že poľnohospodárska pôda nie je tovarom, je neobnoviteľným prírodným zdrojom, je podstatná pre zabezpečenie potravinovej sebestačnosti.

VP zároveň uviedla, že má informácie o tom, že od roku 2014 získali zahraničné subjekty v SR vlastníctvo až 150 000 ha poľnohospodárskej pôdy, pričom tento údaj získali od SPPK. SPPK túto informáciu v debatach s ministerstvom korigovala ako omyl, nakoľko mobilita vlastníctva poľnohospodárskej pôdy v SR ročne nedosahuje rádovo ani stovky ha. Uvedený údaj vznikol mylnou kombináciou s výmerou užíwanej pôdy. Ministerstvo uviedlo, že exaktný údaj o zahraničnom vlastníctve poľnohospodárskej pôdy nie je k dispozícii, pričom tieto údaje pochádzajú len z prieskumnej činnosti odborných alebo iných inštitúcií.

Prítomní skonštatovali, že nadobúdanie vlastníctva poľnohospodárskej pôdy v SR sa rieši prostredníctvom právnických osôb a nasledovného obchodnoprávneho nakladania s týmito imaním.

Na záver Ministerka diskusiu uzavrela s tým, že ministerstvo chápe a zdôrazňuje pozitívnu okolnosť, že v prerokúvanej veci je medzi samosprávnymi organizáciami veľká zhoda, ktorá predstavuje „podnet zdola“. Ministerstvo pritom zásadne podporuje, aby slovenskí farmári nakupovali poľnohospodárske pozemky. Taktiež uviedla, že všetky uvedené návrhy a argumenty ministerstvo zväží, zanalyzuje a zúčastneným oznámi svoje stanovisko. Dodala upozornenie, že návrh ako aj stanovisko ministerstva k nemu vyžaduje prerokovanie na politickej úrovni.

Dňa 16. novembra 2016 sa uskutoční druhé stretnutie pri okrúhlym stole v tejto veci.



2 Zákon o miestnom poplatku za rozvoj a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Od 1.novembra 2016 nadobudol účinnosť Zákon č. 447/2015 Z. z. o miestnom poplatku za rozvoj a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon“ alebo „zákon o miestnom poplatku za rozvoj“), ktorý obciam priznáva právo ustanoviť všeobecne záväzným nariadením na svojom území, v jej jednotlivej časti alebo katastrálnom území poplatok za rozvoj so sadzbou od 10 eur do 35 eur za každý aj začatý m² podlahovej plochy nadzemnej časti stavby.

V zmysle tohto zákona

a) predmetom poplatku je pozemná stavba na území obce, na ktorú je vydané právoplatné stavebné povolenie, ktorým sa povoľuje stavba; v tejto súvislosti zákon ustanovuje aj výnimky, teda to, čo nie je predmetom poplatku, výnimka pre poľnohospodárske stavby však ustanovená nie je, preto sa tento zákon aplikuje aj na poľnohospodárske stavby najmä stavby na poľnohospodársku produkciu a jej skladovanie, skleníky, stavby na vodné hospodárstvo a pod. s výmerou podlahovej plochy nad 25 m²;

b) základom poplatku je výmera nadzemnej časti podlahovej plochy realizovanej stavby v m², pričom na účely tohto zákona sa za podlahovú plochu nadzemnej časti stavby považuje súčet výmery všetkých miestností v nadzemných podlažiach stavby;

c) sadzba poplatku je od 10 eur do 35 eur za každý, aj začatý m² podlahovej plochy nadzemnej časti stavby;

d) poplatníkom je fyzická alebo právnická osoba, ktorej bolo ako stavebníkovi vydané stavebné povolenie.

Vznik poplatkovej povinnosti nastáva dňom právoplatnosti stavebného povolenia.

Sadzbu poplatku obec môže ustanoviť alebo zmeniť všeobecne záväzným nariadením iba **k 1.januáru kalendárneho roka. Poplatok vyrubí obec rozhodnutím, pričom vyrubený poplatok je splatný 15 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, ktorým poplatok vyrubila.**

V zmysle tohto zákona zároveň platí, že obec môže ustanoviť sadzby poplatku za rozvoj rôzne prestavby v členení

a) stavby na bývanie,

b) stavby na pôdohospodársku produkciu, skleníky, stavby pre vodné hospodárstvo, stavby využívané na skladovanie vlastnej pôdohospodárskej produkcie vrátane stavieb na vlastnú administratívu,

c) priemyselné stavby a stavby využívané na skladovanie vrátane stavieb na vlastnú administratívu,

d) stavby na ostatné podnikanie a na zárobkovú činnosť, stavby využívané na skladovanie a administratívu súvisiacu so statným podnikaním a so zárobkovou činnosťou,

e) ostatné stavby.

V zmysle tohto zákona je **poplatok za rozvoj príjmom rozpočtu obce. Výnos z poplatku za rozvoj je možné použiť** na úhradu kapitálových výdavkov súvisiacich so stavbou vrátane vysporiadania pozemku na účel

a) zariadenia starostlivosti o deti,

b) slúžiacou na poskytovanie sociálnych, športových a kultúrnych služieb,

c) sociálneho bývania,



- d) školského zariadenia a zariadenia slúžiaceho na praktické vyučovanie,
- e) zdravotníckeho zariadenia,
- f) verejne prístupného parku, úpravou verejnej zelene,
- g) miestnej komunikácie, parkovacích plôch a technickej infraštruktúry.

Členovia komory boli na tento zákon upozornení Úradom komory dňa 13.10.2015 v čase, keď bol ako poslanecký návrh I. Chomu a R. Rašiho predložený na rokovanie NR SR. Žiaden člen komory sa k návrhu nevyjadril.

Napriek tomu **sa v tomto roku, vzhľadom na predpokladané negatívne dopady tohto zákona na pôdohospodársky sektor a iné sektory, uskutočnili a naďalej prebiehajú rokovania a iniciatívy na zmenu predmetnej právnej úpravy.** Táto problematika je v tomto období jednou z priorít SPPK. Táto téma bola otvorená v rámci rezortu MPRV SR a niektorých poslancov NR SR. SPPK pripravila predbežné požiadavky na zmenu predmetného zákona a predložila ich AZZZ SR a MPRV SR.

SPPK podporuje novelizáciu zákona č. 447/2015 Z. z. o miestnom poplatku za rozvoj a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorej cieľom by boli nasledovné legislatívne zmeny

1. Priznanie práva obce ustanoviť poplatok za rozvoj prípadne jeho sadzbu všeobecne záväzným nariadením prvýkrát až od 1.1.2018 s cieľom získať čas na jeho prepracovanie a odstránenie jeho zrejmych nedostatkov, vrátane zmien podľa nasledujúcich bodov Navrhuje zmenu vo forme prechodného ustanovenia v § 14 v znení:

„§ 14

Prechodné ustanovenia

Obec môže všeobecne záväzným nariadením ustanoviť miestny poplatok za rozvoj podľa tohto zákona prvýkrát s účinnosťou najskôr od 1. januára 2018. „

2. Vyňatie celého pôdohospodárskeho sektora z predmetu miestnych poplatkov za rozvoj. V prípade, že by vyňatie nebolo možné, navrhujeme zmenu podľa nasledujúceho bodu.
3. Oslobodenie od poplatkovej povinnosti pre tieto prípady
 - a) rekonštrukciu objektov: rekonštrukcia existujúcich poľnohospodárskych stavieb resp. zmeny, udržiavacie práce a stavebné úpravy poľnohospodárskych budov, skladov, stajní, maštálí a iných pôdohospodárskych stavieb, alebo ich častí najmä za účelom ich rekonštrukcie, modernizácie a zmeny ich tepelnej ochrany zatepl'ovacím systémom;
 - b) oslobodenie od poplatkovej povinnosti do určitej výmery v prípade nových stavieb (to znamená ustanoviť základ poplatku v týchto prípadoch až nad uvedenú výmeru), najmä
 - skleníkov a fóliovníkov na ornej pôde do výmery 250 m²,
 - skleníkov a fóliovníkov s hydroponickým pestovaním a vykurovaním prostredníctvom geotermálnej energie do výmery 1 000 m² (z dôvodu, že nedochádza k enviromentálnej záťaži),
 - stavieb na poľnohospodársku produkciu do výmery 1 250 m² a stavieb využívaných na skladovanie poľnohospodárskej produkcie do výmery 1 500 m²

Novelizácia zákona o miestnom poplatku za rozvoj v legislatívnom procese

Vzhľadom na niektoré nedostatky uvedeného zákona poslanci NRSR predložili koncom septembra tohto roka na rokovanie NRSR návrh novelizácie tohto zákona s cieľom doplniť do negatívneho vymedzenia predmetu poplatku za rozvoj údržbu, opravu, rekonštrukciu alebo modernizáciu stavieb, pri ktorej sa nemení podlahová plocha bytov alebo stavby. **Tento návrh by mal z predmetu poplatku odstrániť rekonštrukcie (zatepl'ovanie) existujúcich stavieb,**



ktoré môžu podliehať stavebnému povoleniu, ale nevzniká pri nich nová podlahová plocha.

Tento poslanecký návrh bol 03.11.2016 predložený na skrátené medzirezortné pripomienkové konanie. V tejto súvislosti mali členovia komory možnosť zaslať svoje výhrady, pripomienky, resp. vyjadrenia k predmetnému návrhu do 09.11.2016.

Dôvodom navrhovanej novely zákona je formulácia § 3 ods. 1, kde sa určuje predmet poplatku za rozvoj. Platné znenie zákona určuje poplatkovú povinnosť za každé vydané právoplatné stavebné povolenie. Odkaz pod čiarou odkazuje na ustanovenia § 66 - 70 zák. č. 50/1976 Zb. Stavebný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Stavebný zákon“). Ustanovenia § 66 -70 Stavebného zákona však určujú len procesné podmienky vydávania stavebných povolení. Aká stavebná aktivita podlieha stavebnému povoleniu, určuje Stavebný zákon v ustanoveniach § 54 a § 55 ods. 1.

Účelom predloženého poslaneckého návrhu novely je doplnenie vymedzenia stavieb, ktoré napriek potrebe stavebného povolenia na ich realizáciu, nepodliehajú poplatku za rozvoj. Jedná sa najmä o stavebné úpravy, ktoré priamo súvisia s obnovou bytových domov ako aj iných stavieb, a pri ktorých zároveň nedochádza k zmene úhrnu ich podlahových plôch. K takto definovaným stavbám je možné zaradiť najmä dve skupiny stavebných činností, jedná sa konkrétne o stavebné činnosti smerujúce k rekonštrukcii obvodového plášťa stavby (najmä zateplenie bytových domov) a stavebné činnosti súvisiace s údržbou stavby.

1. Zateplenie existujúcej stavby je činnosť, ktorá podlieha stavebnému povoleniu, z dôvodu, že Stavebný zákon v § 55 ods. 1 vyžaduje stavebné povolenie „pri stavbách každého druhu bez zreteľa na ich stavebnotechnické vyhotovenie“ a navyše sa stavebné povolenie vyžaduje aj pri „stavebných úpravách“. Stavebný zákon v ustanovení § 55 ods. 2 vymedzuje, v ktorých prípadoch sa stavebné povolenie nevyžaduje a postačuje ohlásenie stavby stavebnému úradu. V ust. § 55 ods. 2, písm. c) sa uvádza, že stavebné povolenie sa nevyžaduje v prípade „stavebných úprav, ktorými podstatne nemení vzhľad stavby, nezasahuje sa do nosných konštrukcií stavby, nemení sa spôsob užívania stavby a neohrozujú sa záujmy spoločnosti“.

Ustálená prax stavebných úradov potvrdzuje, že zateplenie existujúcej stavby nespĺňa charakteristiku stavebnej činnosti uvedenu v ust. § 55 ods. 2 písm. c) Stavebného zákona, na ktorú stačí ohlásenie stavebnému úradu. Zateplením existujúcej stavby dochádza k podstatnej zmene vzhľadu stavby. Súčasne pri zatepľovaní existujúcich viacpodlažných bytových domov, dochádza k postaveniu konštrukcie lešenia okolo celej zatepľovanej budovy, je potrebné schváliť stavebným úradom projekt organizácie výstavby, z dôvodu, že pri zatepľovaní sa používa významný objem stavebných materiálov. Z uvedeného vyplýva, že zateplenie existujúcej stavby podlieha stavebnému povoleniu a tým aj poplatkovej povinnosti v súlade s aktuálnym znením zákona č. 447/2015 Z. z.

Pre odstránenie nejasností pri aplikácii zákona č. 447/2015 Z. z. sa navrhuje zmeniť § 3 ods. 2 písm. a) a zároveň vložiť nové písmeno b), ktoré bez pochybností vylúčia z pôsobnosti zákona č. 447/2015 Z. z. stavebnú aktivitu spojenú so zateplením existujúcich budov (obvodový plášť a strechy) a výmeny pôvodných otvorov (okná a dvere).

2. Údržba stavby

V zmysle § 86 ods. 1 Stavebného zákona je každý vlastník stavby povinný v súlade s dokumentáciou overenou stavebným úradom a s rozhodnutím stavebného úradu (stavebné povolenie, kolaudačné rozhodnutie) udržiavať stavbu v dobrom stave tak, aby nevznikalo nebezpečenstvo požiarnych a hygienických závad, aby nedochádzalo k jej znehodnoteniu alebo ohrozeniu jej vzhľadu a aby sa čo najviac predĺžila jej užívatel'nosť.



Údržba stavieb vykonávaná najmä prostredníctvom obnovy (bytových) domov zahŕňa obnovu/údržbu technického zariadenia budov, teda rekonštrukcie ležatých a zvislých rozvodov tak v inštaláčnych šachtách (bytové jadrá) ako aj v suteréne objektu. V prípade týchto činností sa rovnako jedná o stavebnú úpravu, ktorá v závislosti od svojho rozsahu môže podliehať stavebnému povoleniu a tým aj poplatkovej povinnosti v súlade s aktuálnym znením zákona č. 447/2015 Z. z.

Na základe uvedeného poslanecký návrh zákona ustanovuje, že pokiaľ sa na uvedené stavebné činnosti vyžiadané údržbou stavby vyžaduje stavebné povolenie, aj tieto činnosti budú návrhom zákona vyňaté z predmetu poplatku za rozvoj.

SPPK bude k predmetnému legislatívnemu návrhu predkladať svoje stanovisko v prospech pôdohospodárskeho sektora.



3 Legislatívne iniciatívy týkajúce sa Vodného zákona a s ním súvisiacich vykonávacích právnych predpisov

Spoplatnenie odberov povrchových a podzemných vôd využívaných na zavlažovanie poľnohospodárskej pôdy je témou, ktorá bola v SR nanovo otvorená v roku 2013. V tom čase Ministerstvo životného prostredia SR (ďalej len „MŽP SR“) predložilo do legislatívneho procesu novelizáciu Vodného zákona [t. j. Zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (**vodný zákon**)], prijatím ktorej sa **ustanovil právny základ pre výber poplatku za odber povrchovej a podzemnej vody na zavlažovanie poľnohospodárskej pôdy v objeme nad 15 000 m³ ročne alebo 1 250 m³ mesačne. Novelizácia vstúpila do účinnosti 15.01.2015.**

Poplatok sa v súlade s prísľubom, ktorý dalo MŽP SR v roku 2013 SPPK, doposiaľ nevyberal, z dôvodu, že jeho sadzba nebola právne upravená vykonávacím právnym predpisom, t.j. nariadením vlády SR č. 755/2004 Z. z. Za týmto účelom však MŽP SR v auguste tohto roka oznámilo prípravu novelizácie predmetného nariadenia, pričom informovalo o návrhu sadzby poplatku vo výške 0,0100€/m³ zavádzanej k 1.1.2017.

V štádiu prípravy tohto návrhu, SPPK komunikovala a naďalej komunikuje s MŽP SR v tejto veci. V priebehu augusta tohto roka sa uskutočnilo pracovné stretnutie zástupcov oboch strán. SPPK vo svojom stanovisku trvala na ustanovení symbolickej sadzby poplatku vo výške nepresahujúcej hranicu 0,001 eur/m³. Rovnako požadovala najbližšou novelizáciou Vodného zákona zvýšiť ustanovené množstvo odberu vody, ktoré nepodlieha spoplatneniu, zo súčasných 15 000 m³ ročne na 50 000 m³ ročne. SPPK po uskutočnenom rokovaní informovala o svojom stanovisku aj Hydromeliorácie š.p. a ministerku pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR.

Návrh SPPK ustanoviť symbolickú výšku poplatku podporil vo svojom stanovisku aj štátny podnik Hydromeliorácie, š.p. Zároveň uviedol doplňujúcu podpornú argumentáciu: „Prevažná väčšina využívaných závlah sú stavby, ktoré už prekročili hranicu životnosti a majú viac ako 40 rokov, čo sa nepriaznivo prejavuje najmä vo využívaní technologických zariadení čerpacích staníc, ale i rozvodných podzemných rúrových sietí, čo spôsobuje zvýšenú spotrebu elektrickej energie a na strane druhej dochádza k výrazným stratám a únikom závlahovej vody. Tieto nedostatky v konečnom dôsledku zvyšujú finančné náklady na odber vody. Prevažná časť závlahových stavieb je využívaná v období máj až september tak, aby boli vytvorené optimálne podmienky pre sejbu plodín v jesennom i jarnom období. Nie je žiadnou zvláštnosťou, že závlahy sú využívané už v mesiaci apríl (zelenina). Potreba závlah a s tým súvisiace odbery vody sú závislé od zrážkových a teplotných klimatických pomerov v každom roku. Vzhľadom na očakávané klimatické zmeny možno predpokladať narastajúci trend potreby využívania závlah, čím môže ročný odber závlahovej vody dosahovať 50 až 70 mil. m³.“

Následne, nakoľko na rokovanie NR SR v rámci jej 10.schôdze boli predložené dve novelizácie Vodného zákona, **Úrad SPPK v septembri tohto roka kontaktoval Výbor Národnej rady SR pre pôdohospodárstvo a životné prostredie a požiadal ho o zohľadnenie nedostatkov aplikačnej praxe pri prerokovaní predmetných návrhov. Dňa 4.októbra 2016 sa uskutočnilo pracovné stretnutie zástupcov SPPK, Výboru, na ktorom boli prerokované tri zásadné otázky.**



SPPK predložila zúčastneným stranám pozmeňujúci návrh s cieľom zvýšiť ustanovené množstvo odberu vody na zavlažovanie poľnohospodárskej pôdy, ktoré nepodlieha spoplatneniu, z 15 000 m³ ročne na 50 000 m³ ročne, ako aj s cieľom oslobodiť od spoplatnenia odbery závlahovej vody v prípade, že nastane nepriaznivá poveternostná udalosť. Vzhľadom na podnet RPPK Nové Zámky bolo predmetom pozmeňujúceho návrhu aj **oslobodenie odberateľov podzemnej vody od povinnosti žiadať Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky o rozhodnutie o schválení záverečnej správy s výpočtom množstiev podzemnej vody, a to v prípade, že podzemné vody odoberajú v množstve nad 15 000 m³ alebo 1 250 m³ mesačne za podmienky, že odber je evidovaný a spoplatnený podľa tohto zákona, je maximálne v objeme neprekračujúcom množstvo odobratej podzemnej vody v jednom kalendárnom roku podľa predloženého režimového merania, ktoré sa vykonáva minimálne dva roky.**

Dôvodom pozmeňujúceho návrhu reflektujúceho na podnet RPPK Nové Zámky boli obavy s narastajúcich nákladov, ktoré by bolo potrebné vynaložiť na vykonanie čerpacích skúšok existujúcich studní za účelom zistenia množstiev podzemnej vody vo vodnom útvare a to každých desať rokov, vzhľadom na ustanovenia Vodného zákona, v zmysle ktorých od 15.1.2015 platí, že povolenie na osobitné užívanie vôd vydáva orgán štátnej vodnej správy fyzickým osobám a právnickým osobám už len na určitý čas, pričom povolenie na odber povrchových vôd alebo podzemných vôd možno vydať na desať rokov, a súčasne z dôvodu ustanovení stanovujúcich, že práva a povinnosti vyplývajúce z povolení a rozhodnutí vydaných do 14. januára 2015, ktoré nie sú v súlade so zákonom účinným od 15. januára 2015, je potrebné do 30. septembra 2017 uviesť s ním do súladu, inak povolenia a rozhodnutia strácajú platnosť.

Okrem uvedeného zástupcovia SPPK opätovne otvorili aj otázku spôsobov merania odberov vôd.

Výsledkom rokovania bolo akceptovanie návrhu na zvýšenie množstva odberu vôd na zavlažovanie poľnohospodárskej pôdy, ktoré nepodlieha spoplatneniu, na 50 000 m³ ročne, ako aj návrhu SPPK na ustanovenie symbolickej sadzby poplatku za tieto odbery. MŽP SR ďalej uznalo, že je potrebné podať výklad ustanovení Vodného zákona, podľa ktorých odberatelia podzemných vôd na základe povolenia na osobitné užívanie vôd majú povinnosť požiadať o rozhodnutie MŽP SR o schválení záverečnej správy s výpočtom množstiev podzemnej vody, v dôsledku ktorého je nutné realizovať skúšku vrtov. Zúčastnené strany sa dohodli, že táto otázka bude predmetom ďalších konzultácií.

NR SR následne dňa 25.10.2016 schválila novelu Vodného zákona, v zmysle ktorej (za podmienky, že bude podpísaná prezidentom SR a vyhlásená v Zbierke zákonov SR) bude platiť, že platby za odber povrchovej a podzemnej vody na zavlažovanie poľnohospodárskej pôdy sa platia pri odberoch vôd v množstve nad 50 000 m³ ročne, a súčasne by malo platiť oslobodenie od poplatku v prípade zavlažovania poľnohospodárskej pôdy pri výkone ekologickej poľnohospodárskej výroby upravenej zákonom č. 189/2009 Z. z. o ekologickej poľnohospodárskej výrobe.

Pokiaľ ide o novelizáciu nariadenia vlády SR 755/2004 Z. z. s cieľom ustanoviť sadzbu poplatku za odber vôd na zavlažovanie poľnohospodárskej pôdy, ten bol do 7.11.2016 v štádiu predbežného pripomienkového konania, kde sa pripomienkuje len doložka vplyvov a analýza dopadov na rozpočet. Následne pôjde do medzirezortného pripomienkového konania, o čom budú členovia komory informovaní.

Platí však akceptovanie návrhu SPPK, a teda MŽP SR navrhuje sadzbu poplatku za odbery vod na zavlažovanie poľnohospodárskej pôdy vo výške 0,001 eura/m³. Poplatok za odbery povrchových vôd je zaradený medzi neregulované platby (teda ich cena sa neurčuje rozhodnutím Úradu pre reguláciu siet'ových odvetví).



Poplatkové priznanie s údajmi o skutočnom odobratom množstve by sa podľa návrhu malo podávať do 31.10. príslušného roka. Navrhuje sa taktiež, že ten, kto odoberá povrchovú vodu alebo podzemnú vodu na zavlažovanie poľnohospodárskej pôdy oznámi poplatkovým priznaním údaje o skutočnom odobratom množstve týchto vôd v príslušnom kalendárnom roku správcovi vodohospodársky významných vodných tokov do 31. októbra. Vzory poplatkového priznania tvoria prílohy k nariadeniu.

Správca vodohospodársky významných vodných tokov určuje výšku poplatkov za skutočne odobraté množstvo povrchových vôd na zavlažovanie poľnohospodárskej pôdy a vydá výkaz o výške poplatku za príslušný kalendárny rok do 30. novembra príslušného roka. Poplatok sa uhrádza do 31. decembra príslušného kalendárneho roka. Ak správca vodohospodársky významných vodných tokov určuje výšku platieb za odbery povrchovej vody na zavlažovanie poľnohospodárskej pôdy z vodných tokov, ktoré nie sú v správe správcu vodohospodársky významných vodných tokov a platby za odbery povrchovej vody na zavlažovanie poľnohospodárskej pôdy nie sú jeho príjmom, má právo na úhradu nákladov vynaložených na činnosti vykonané podľa § 79 ods. 7 a 8 zákona.

V analýze vplyvov predmetného návrhu novelizácie nariadenia vlády SR 755/2004 Z. z. na podnikateľské prostredie MŽP SR uvádza, že zavedením spoplatnenia odberov vody na zavlažovanie poľnohospodárskej pôdy budú ovplyvnené subjekty, ktoré podnikajú v poľnohospodárskej rastlinnej výrobe a využívajú vodu na zavlažovanie poľnohospodársky využívannej pôdy v množstve nad 50 000 m³ ročne. **Pre kvantifikáciu vplyvu nie sú k dispozícii relevantné údaje,** vzhľadom na to, že nie je k dispozícii žiadna evidencia o počte podnikateľských subjektov, ktoré budú reálne ovplyvnené navrhovanou úpravou a preto nie je možné ani hrubým odhadom stanoviť ich počet. Za predpokladu, že výška poplatku za odber vody na závlahy bude na úrovni 0,001 € za 1 m³ odobratej vody (a to bez ohľadu na to, či pôjde o odber z povrchových zdrojov vody alebo podzemných zdrojov vody), pri celkovom priemernom odbere cca 17 mil. m³ vody ročne, pre všetky podnikateľské subjekty spolu by náklady predstavovali cca 17 000 eur/rok. Keďže, ale sa spoplatnenie vzťahuje iba na podnikateľské subjekty, ktoré odoberajú vodu nad 50 000 m³ ročne na závlahy, o ktorých nie je k dispozícii evidencia o odberoch vody na závlahy (keďže táto nebola spoplatnená), je možný iba hrubý odhad, že spoplatnený nebude celý objem odobratého množstva. Z uvedeného vyplýva, že náklady budú predstavovať menej ako 17 000 eur/rok pre všetky subjekty. Odber vody pre závlahy dosahoval v roku 2013 16,2 mil. m³ za rok a podľa informácii Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory v roku 2015 približne 17 mil. m³ za rok.



4 Zriadenie stáleho rozhodcovského súdu

Novelou zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov účinnou od 1.1.2017 sa ustanovila zmena, na základe ktorej bude od nového roka platiť, že **zriaďovateľmi stálych rozhodcovských súdov môžu byť už iba národný športový zväz alebo komory zriadené zákonom, čím zaniknú existujúce rozhodcovské súdy zriadené záujmovými združeniami právnických osôb, Slovenským olympijským výborom a Slovenským paraolympijským výborom.**

Vzhľadom na túto skutočnosť boli SPPK predložené dve ponuky na zriadenie stáleho rozhodcovského súdu z dôvodu, že SPPK môže v zmysle § 11a zákona č. 30/1992 Zb. o Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komore v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o komore“) zriadiť a na svoje náklady udržiavať stály rozhodcovský súd na rozhodovanie majetkových sporov vyplývajúcich z obchodných vzťahov, príjmov za realizáciu podporných programov, vzdelávacích a poradenských činností. Komora vydá organizačný a rokovací poriadok stáleho rozhodcovského súdu.

Ponuku predložil SPPK

- Stály rozhodcovský súd Stály rozhodcovský súd v Bratislave zriadený záujmovým združením právnických osôb Najvyšší rozhodcovský súd a
- Arbitrážny súd v Banskej Bystrici zriadený pri záujmovom združení právnických osôb „Arbitrážny súd Banská Bystrica“.

Predstavenstvo SPPK dňa 13. októbra 2016 v Bratislave rozhodlo o zriadení Stáleho rozhodcovského súdu SPPK so sídlom v Banskej Bystrici

Hlavnými výhodami spolupráce pre SPPK by mali byť

1. pravidelná finančná odmena zo zaplatených súdnych poplatkov žalôb prijatých na rozhodcovskom súde,
2. zníženie súdneho poplatku v prípade interných súdnych sporov,
3. žiadne organizačné a finančné zaťaženie,
4. ekonomicky a organizačne fungujúci súd existujúci bez zaťaženia zriaďovateľa,
5. možnosť navrhnutia rozhodcov.

Hlavnými výhodami pre členov SPPK sú

1. pre členov zníženie súdneho poplatku na 4 % z hodnoty súdneho sporu
2. pre členov bezplatná príprava vzorových dokumentov

SPPK sa týmto naskytá príležitosť zriadiť a sfunkčnit' po rokoch svojej existencie stály rozhodcovský súd prostredníctvom iného subjektu, ktorý zastreší celý proces zriadenia a existencie rozhodcovského súdu. Jednou z výhod je aj zviditeľnenie komory a rozšírenie a skvalitnenie ňou poskytovaných služieb jej členom.

Zriaďovanie Stáleho rozhodcovského súdu SPPK je momentálne v štádiu prípravy interných súdnych dokumentov ako štatút, rokovací poriadok a pod., aby zodpovedali zmenám platným od 1.1.2017.



Výhodami rozhodcovských konaní je pružnosť a rýchlosť konania, úspora nákladov, písomnosť rozhodcovského konania, dôvernosť konania, jednoinštantnosť konania a pod.

Rozhodovanie sporov pred rozhodcovským súdom je možné na základe tzv. rozhodcovskej doložky, ktorá môže mať podobu písomného súhlasu strán sporu pred vznikom sporu (napr. rozhodcovská doložka včlenená do zmluvy medzi partnermi alebo formou samostatnej rozhodcovskej zmluvy medzi partnermi) alebo po vzniku sporu (napr. ako dodatok ku platnej zmluve alebo formou vyhlásenia). Od podania žaloby do vydania rozhodcovského rozsudku trvá konanie (v závislosti od náročnosti prípadu a správania sporových strán) v priemere 2,5 mesiaca. Okrem zníženia celkových výdavkov v súvislosti s konaním (nižšie výdavky za právne služby z dôvodu rýchlosti a písomnosti konania) spočíva úspora nákladov aj v tom, že poplatky za konanie pred rozhodcovským súdom sú nižšie ako poplatky za konanie pred všeobecnými súdmi. Poplatok predstavuje 5% z hodnoty sporu, pričom na všeobecnom súde je to 6% (pre komoru a členov komory bude poplatok ešte nižší). 99% konaní ktoré sme počas našej činnosti rozhodli, prebiehalo len písomnou formou. Nie je však vylúčená možnosť ústneho prejednaní vecí, pokiaľ na tom sporové strany trvajú alebo pokiaľ to pre posúdenie sporu požaduje rozhodca. Rozhodnutie rozhodcu rozhodcovského súdu umožňuje oprávnenej strane okamžité vymáhanie svojho nároku, pričom rozhodnutie je bez ďalšieho konania exekučným titulom. Voči rozhodnutiu rozhodcu sa nie je možné odvolať.



5 Novela zákona o ovzduší – oprávnenie obcí všeobecne záväzným nariadením vymedziť na svojom území alebo jeho časti nízkoemisné zóny s obmedzením prevádzky motorových vozidiel s nízkou emisnou triedou

Obec môže všeobecne záväzným nariadením vymedziť na svojom území alebo jeho časti nízkoemisné zóny s obmedzením prevádzky motorových vozidiel s nízkou emisnou triedou. Túto právomoc môže obec vykonávať pri prenesenom výkone štátnej správy v oblasti ochrany ovzdušia v zmysle § 27 ods. 1 písm. h) zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ovzduší“). Jedná sa o dobrovoľnú a nie taxatívnu úlohu pre samosprávy. Obec môže, ale nemusí na svojom území vymedziť jednu nízko emisnú zónu, alebo viac takýchto zón.

Predmetné ustanovenie je výsledkom **novely č. 350/2015 Z. z. účinnej od 1.1.2016**, o ktorej úrad SPPK informoval RPPK, RKŠ a členov komory 28.7.2015, keď bola v štádiu medzirezortného pripomienkového konania. Jeho prijatie bolo odôvodnené tvrdením, že vymedzenie takýchto zón je jedným z možných opatrení pre zlepšenie kvality ovzdušia, najmä v mestách s hustou automobilovou prevádzkou.

Toto právo obcí je však v súčasnosti nerealizovateľné, nakoľko zákon o ovzduší ustanovil, že podrobnosti o podmienkach vymedzenia nízkoemisných zón obcami ustanoví všeobecne záväzný právny predpis MŽP SR, ktorý je spolu s ďalšími súvisiacimi právnymi predpismi MV SR (dopravné značenie) a MDVRR SR (proces vymedzenia zón) naďalej v štádiu prípravy.

Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, ktorou sa ustanovujú podmienky pre vymedzenie nízkoemisných zón, ustanoví podmienky, za ktorých obec môže vo svojom všeobecne záväznom nariadení vymedziť územie nízkoemisných zón a vozidlá, ktoré majú povolený vjazd do nízkoemisnej zóny. Vyhláška má nadobudnúť účinnosť 1.1.2017. Momentálne je v legislatívnom procese, jej návrh bol v medzirezortnom pripomienkovom konaní v priebehu apríla až mája tohto roka, informovali sme o ňom dňa 5.5.2016.

Vyhláškou by sa okrem podrobností o podmienkach vymedzenia zón na území obce so zamedzeným vjazdom automobilov s nízkou emisnou triedou, mali ustanoviť aj typy cestných motorových vozidiel, u ktorých je vjazd do nízkoemisnej zóny povolený, ako aj povinnosť obce informovať Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky o prijatí všeobecne záväzného nariadenia. Ustanoviť by sa mal tiež odkaz na osobitný právny predpis, v ktorom bude upravené označenie pre začiatok a koniec nízkoemisnej zóny dopravnou značkou. Dopravná značka okrem príslušného obmedzenia vymedzí vozidlá s emisnými kategóriami, s povolením vjazdu do nízkoemisnej zóny. Obec by mala mať možnosť stanoviť, na koho sa obmedzenie vjazdu do nízkoemisnej zóny nevzťahuje a tiež možnosť pre obec povoliť dočasnú alebo trvalú výnimku pre určité vozidlá na základe žiadosti prevádzkovateľa vozidla.

Na základe žiadosti úradu SPPK, MŽP SR uviedlo, že tvorba právnych predpisov pre podporu zavádzania nízkoemisných zón v oblastiach so zhoršenou kvalitou ovzdušia je úlohou, ktorou boli vládou poverené tri dotknuté rezorty (MŽP SR, MDVaRR SR a MV SR). Po vyhodnotení pripomienok v rámci medzirezortného pripomienkového konania k vyhláške ministerstva



životného prostredia, ktorou sa ustanovujú podmienky pre vymedzenie nízko emisných zón, sa konalo niekoľko rozporových konaní, z ktorých vyplynula potreba ďalšieho stretnutia pracovnej skupiny pre vzájomné zosúladenie termínov prijatia súvisiacich právnych predpisov všetkých dotknutých rezortov. MŽP SR je známe, že ministerstvo dopravy vypracovalo návrh novelizovanej vyhlášky č. 29/2006 Z. z. o vzore a náležitostiach tlačív, kontrolných nálepiek, pečiatok a o vzore označenia stanice technickej kontroly, pracoviska emisnej kontroly, pracoviska kontroly originality a pracoviska montáže plynových zariadení a o vzore a náležitostiach preukazu kontrolóra povereného vykonávať štátny odborný dozor v znení neskorších predpisov. Predmetná novela vyhlášky č. 29/2006 Z. z. bola už prerokovaná v medzirezortnom pripomienkovom konaní a naše ministerstvo k tomuto právnomu predpisu nemalo žiadne zásadné pripomienky. Táto vyhláška však nebola do dnešného dňa publikovaná v Zbierke zákonov SR.

Stretnutie pracovnej skupiny je naplánované na 48. týždeň roku 2016. O závere tohto rokovania nás MŽP SR bude informovať.

Z uvedeného vyplýva, že vykonávacía právna úprava, ktorá má stanoviť podrobnosti postupu pre obce pri vyhlasovaní nízkoemisných zón, bude s najväčšou pravdepodobnosťou prijatá najskôr v decembri tohto roka, resp. začiatkom roka 2017.

Pred istým časom bolo uvedené (táto informácia však nie je potvrdená), že vyhlásiť nízko emisnú zónu však budú môcť len obce, ktoré sú podľa zoznamu zverejneného na stránke SHMÚ uvedené v tzv. oblastiach s riadením kvality ovzdušia. Jedná sa 18 takýchto oblastí v rámci Slovenska. Zóny sa neustále vyhodnocujú a ich počet sa môže meniť. SHMÚ má zároveň k dispozícii 3 mobilné zariadenia na vyhodnocovanie ovzdušia pre účely prípadného zaradenia obce do oblastí s riadením kvality ovzdušia. Prenájom predmetného zariadenia však stojí cca. 2 000,-EUR na mesiac. Ak sa obec rozhodne vymedziť nízko emisnú zónu na svojom území, bude to mať vplyv na obecný rozpočet. Finančný vplyv je však ťažko vyčísliteľný, nakoľko rozsah potrebných finančných prostriedkov na prípravu a realizovanie projektu závisí od špecifických podmienok konkrétnej obce a počtu plánovaných zón. Okrem dopravného značenia potrebného na vymedzenie zón sa budú používať aj rôznofarebné plakety určené pre motoristov (červená, zelená, čierna...). Farebne budú rozlíšené jednotlivé emisné normy (EURO II, III, IV...). Farebné rozlíšenie bude slúžiť na účely povolenia vjazdu do príslušných zón vozidlám podľa jednotlivých emisných noriem.



6 Zákon o registri partnerov verejného sektora

Národná rada SR prijala dňa 25.10.2016 **Zákon o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov**, ktorý však k dnešnému dňu nebol zverejnený v Zbierke zákonov SR. Účinnosť by však mal nadobudnúť vo februári 2017.

V zmysle tohto zákona dôjde k zriadeniu registra, ktorého správcom a prevádzkovateľom má byť Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky a registrujúcim orgánom Okresný súd Žilina. Zákonom sa zavádzajú nové administratívne povinnosti, a to zápis do tohto registra ako podmienka prístupu k verejným zdrojom nad zákonom určený limit.

Do registra sa budú zapisovať partneri verejného sektora a osoby podľa § 17, ktoré sú týmto zákonom výslovne definované. **Návrh na zápis údajov do registra, ich zmeny a návrh na ich výmaz bude za partnera verejného sektora môcť podať len oprávnená osoba, ktorou je len** advokát, notár, banka, pobočka zahraničnej banky, audítor, daňový poradca, ktorí majú miesto podnikania alebo sídlo na území Slovenskej republiky a ktorí sa na základe písomnej dohody zaviazali plniť povinnosti oprávnenej osoby pre partnera verejného sektora.

Partnerom verejného sektora v zmysle zákonnej definície má byť fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá nie je subjektom verejnej správy, a

1. ktorá prijíma finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu štátneho účelového fondu, z rozpočtu verejnoprávnej inštitúcie, z rozpočtu obce, z rozpočtu vyššieho územného celku, z európskych štrukturálnych a investičných fondov, od právnickej osoby zriadenej zákonom, od právnickej osoby ktorá je úplne alebo z väčšej časti financovaná štátom, obcou, vyšším územným celkom alebo právnickou osobou zriadenou zákonom, ktorá je kontrolovaná štátom, obcou, vyšším územným celkom alebo právnickou osobou zriadenou zákonom alebo v ktorej štát, obec, vyšší územný celok alebo právnická osoba zriadená zákonom vymenúva alebo volí viac ako polovicu členov jej riadiaceho orgánu alebo kontrolného orgánu, od zdravotnej poisťovne alebo prijíma štátnu pomoc alebo investičnú pomoc,
2. ktorá prijíma plnenie, ktorého predmetom je majetok, práva k majetku alebo iné majetkové práva štátu, verejnoprávnej inštitúcie, obce, vyššieho územného celku, právnickej osoby zriadenej zákonom alebo od právnickej osoby ktorá je úplne alebo z väčšej časti financovaná štátom, obcou, vyšším územným celkom alebo právnickou osobou zriadenou zákonom, ktorá je kontrolovaná štátom, obcou, vyšším územným celkom alebo právnickou osobou zriadenou zákonom alebo v ktorej štát, obec, vyšší územný celok alebo právnická osoba zriadená zákonom vymenúva alebo volí viac ako polovicu členov jej riadiaceho orgánu alebo kontrolného orgánu alebo od zdravotnej poisťovne,
3. ktorá uzatvára zmluvu, rámcovú dohodu alebo koncesnú zmluvu podľa osobitného predpisu (t.j. zákona o verejnom obstarávaní)
4. ktorá je poskytovateľom zdravotnej starostlivosti, ktorý má so zdravotnou poisťovňou uzavretú zmluvu o poskytovaní zdravotnej starostlivosti,
5. ktorá sa povinne zapisuje do registra podľa osobitného predpisu (Napríklad zákon č. 581/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov),
6. na ktorú bola postúpená alebo inak nadobudla pohľadávku voči štátu, štátnemu fondu, verejnoprávnej inštitúcii, obci, vyššiemu územnému celku alebo právnickej osobe zriadenej zákonom, alebo



7. ktorá priamo alebo prostredníctvom ďalších osôb dodáva osobám podľa prvého až piateho bodu tovary alebo služby alebo nadobúda od nich majetok, práva k majetku alebo iné majetkové práva a súčasne vie alebo má vedieť, že ňou poskytované plnenia alebo nadobúdaný majetok, práva k majetku alebo iné majetkové práva súvisia so zmluvou podľa písmena d).

Zákon okrem uvedeného ustanovuje aj subjekty, ktoré sa za partnera verejného sektora nepovažujú. Ide napr. o toho, komu majú byť jednorazovo poskytnuté finančné prostriedky neprevyšujúce sumu 100 000 eur alebo v úhrne neprevyšujúce sumu 250 000 eur v kalendárnom roku, ak ide o opakujúce sa plnenie; to neplatí, ak výšku štátnej pomoci alebo investičnej pomoci nemožno v čase zápisu do registra určiť.

Partner verejného sektora musí byť zapísaný v registri aspoň po dobu trvania zmluvy. O fyzickej osobe, ktorá je partnerom verejného sektora, sa do registra zapisuje

- a) meno a priezvisko,
- b) bydlisko alebo miesto podnikania,
- c) identifikačné číslo organizácie, ak bolo pridelené, inak dátum narodenia,
- d) zoznam konečných užívateľov výhod v rozsahu meno, priezvisko, adresa trvalého pobytu, dátum narodenia, štátna príslušnosť a údaj, či konečný užívateľ výhod je verejným funkcionárom vykonávajúcim funkciu v Slovenskej republike,¹⁾
- e) údaje o oprávnenej osobe v rozsahu
- f) meno a priezvisko, bydlisko alebo miesto podnikania, identifikačné číslo organizácie, ak ide o fyzickú osobu,
- g) názov alebo obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo organizácie, ak ide o právnickú osobu.

O právnickej osobe, ktorá je partnerom verejného sektora, sa do registra zapisuje

- a) názov alebo obchodné meno,
- b) sídlo,
- c) právna forma,
- d) identifikačné číslo organizácie, ak bolo pridelené,
- e) zoznam konečných užívateľov výhod v rozsahu podľa odseku 2 písm. d),
- f) zoznam verejných funkcionárov vykonávajúcich funkciu v Slovenskej republike,⁷⁾ ktorí sú súčasťou vlastníckej štruktúry alebo riadiacej štruktúry partnera verejného sektora,
- g) údaje o oprávnenej osobe podľa odseku 2 písm. e).

Zákon bude mať teda vplyv na podnikateľské subjekty, ktoré sa uchádzajú alebo prijímajú verejné zdroje nad zákonom určený finančný limit.

Účelom zákona je zavedenie registra partnerov verejného sektora ako aj úprava s tým súvisiacich otázok s cieľom legislatívne vymedziť požiadavky na subjekty, s ktorými vstupuje štát, resp. subjekty verejného práva do právnych vzťahov, resp. v rámci ktorých tretia osoba prijíma akékoľvek plnenie vrátane predaja majetku štátu.

Zákon na rozdiel od doterajšej právnej úpravy registra konečných užívateľov výhod, ktorá je limitovaná len na procesy spojené s verejným obstarávaním, **má plošný charakter z hľadiska prístupu k verejným zdrojom.** Narábanie s verejnými prostriedkami v rámci verejného obstarávania predstavuje približne iba 20% výdavkov verejného sektora. Súčasná právna úprava nerieši dostatočným spôsobom identifikáciu konečného užívateľa výhod, pretože je založená čestnom vyhlásení; od tohto konceptu návrh zákona upúšťa a zavádza sprísnený režim verifikácie konečného užívateľa výhod.

¹⁾ Čl. 2 ods. 1 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení ústavného zákona č. 545/2005 Z. z.



Partnerom verejného sektora bude fyzická osoba a právnická osoba, ktorá spĺňa návrhom zákona vymedzené znaky a ktorá prijíma verejné zdroje vrátane majetku nad určený zákonný limit. **Filozofia zákona predpokladá, že prístup k verejným zdrojom bude podmienený zápisom v registri, z ktorého musia byť zrejmi koneční užívatelia výhod a súčasne aj tzv. oprávnená osoba spoluzodpovedná za zapísané údaje.** Právna úprava nadväzuje na existujúcu právnu úpravu pokiaľ ide o verejnú kontrolu registra konečných užívateľov výhod, keďže aj register partnerov verejného sektora bude verejne dostupný každému, t.j. orgánom verejnej moci, podnikateľom či občianskej spoločnosti. Súčasne dochádza k novému abstraktnejšiemu definičnému vymedzeniu konečného užívateľov výhod, ktorým je fyzická osoba, ktorá skutočne ovláda alebo vykonáva kontrolu nad klientom, alebo fyzická osoba, v prospech ktorej sa transakcia alebo činnosť vykonáva.

V prípade partnerov verejného sektora sa okrem iného predpokladajú náklady spojené so spoluprácou s oprávnenou osobou (advokát, banka, pobočka zahraničnej banky, audítor, daňový poradca). Oprávnená osoba by túto činnosť mala vykonávať ako komerčnú činnosť. Cenotvorba v tomto prípade nie je regulovaná a preto by mala byť vecou dohody klienta a toho, kto klientovi poskytuje službu.

Zákon s cieľom posilniť jeho reálnu vymáhateľnosť zavádza sankčné mechanizmy, a to najmä pre prípad porušenia povinnosti uvádzať pravdivé údaje o konečnom užívateľovi výhod. Na tento účel bude možné partnerovi verejného sektora uložiť pokutu vo výške neoprávnene získaného hospodárskeho prospechu. Štatutárnemu orgánu partnera verejného sektora bude možné uložiť pokutu v zákonom určenom rozsahu; za zaplatenie tejto pokuty bude ručiť oprávnená osoba. Súčasne bude rozhodnutie o pokute podkladom pre výmaz partnera verejného sektora z registra, ako aj pre zapísanie štatutárneho orgánu do registra diskvalifikovaných osôb so všetkými následkami s tými spojenými. Súčasne platí, že návrh zákona svojou povahou – úprava podmienok prístupu k verejným zdrojom, zavedenie novej úradnej evidencie právnych vzťahov štátu hospodárskeho charakteru – spĺňa atribúty, ktoré umožňujú podradiť vznikajúcu právnu úpravu aj normám trestného práva; k tomu pozri osobitnú časť dôvodovej správy.

Ochrana záujmov štátu sa posilňuje tým, že právoplatné rozhodnutie o pokute bude zakladať právo štátu odstúpiť od zmluvy, ako aj tým, že pri porušení povinností ustanovených zákonom zo strany partnera verejného sektora, resp. oprávnenej osoby štát nebude musieť plniť svoje zmluvné záväzky a nedostane sa do omeškania.